

К.І.С., 2005. – 465 с.

3. Соуза Е.Г. Університет ООН: глобальна місія. *Перспективи: питання освіти*. – 1990. – № 3. – URL: <http://ua-referat.com>

4. «Економіка знання» починається в школі: європейська шкільна реформа 07.07.2008. – URL: <http://www.eu-edu.org/news/info/34>

УДК 372.851.

Ількевич Т.І.,
викладач фізики та астрономії ДПТНЗ
«Тернопільське вище професійне училище
сфери послуг та туризму»,
ilkevich.tanya@gmail.com

ДОСЛІДНИЦЬКО-ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ОДИН ІЗ ЕФЕКТИВНИХ ЗАСОБІВ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ ФІЗИКИ

Виклики сьогодення спонукали визначити мету повної загальної середньої освіти як всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, серед яких – компетентність у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність, компетентності, пов'язані з ідеями здорового способу життя. Ця мета в загальній середній освіті найбільш ефективно може бути реалізована на уроках фізики та астрономії, оскільки метою цієї галузі є формування в учнів природничо-наукової компетентності як базової та відповідних предметних компетентностей як обов'язкової складової загальної культури особистості і розвитку її творчого потенціалу [4, с. 3-6], [3,4],[6].

Вважаю, що одним із ефективних засобів формування компетентностей є дослідно-проектна діяльність. Виконання освітніх проектів з курсу фізики та астрономії передбачає інтегровану дослідницьку, творчу діяльність учнів, спрямовану на отримання самостійних результатів під керівництвом учителя. У процесі вивчення різних тем окремі діти, або групи, упродовж певного часу розробляють навчальні проекти. Учитель здійснює управління такою діяльністю і спонукає до пошукової діяльності вихованців, допомагає у визначенні мети, завдань навчального проекту, орієнтовних методів/прийомів дослідницької діяльності та пошуку інформації для розв'язання окремих навчально-пізнавальних завдань. Учні самостійно, або разом із учителем, обирають форму презентації, захисту отриманих результатів. Оцінювання проектної діяльності здійснюється індивідуально, за довільною системою [3, с. 83-84], [2;3], [4].

У своїй педагогічній діяльності надаю перевагу таким типам проектів:

- творчі проекти. Не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників, вона розвивається, підпорядковуючись кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту. Вони заздалегідь домовляються про заплановані результати і форму їх представлення – рукописний журнал, альбом, колективний колаж, відеофільм, творчий вечір, свято. Мої учні працювали над такими проектами як: «Музика у житті Альберта Ейнштейна», «Фізика і лірики», «Сучасні фізики – хто вони?»;

- інформаційні проекти, спрямовані на здобування інформації про будь який об'єкт, явище, та ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз і узагальнення фактів. Такі проекти можуть бути органічною частиною дослідницьких проектів, їхнім модулем («Видатні постаті мого краю», «Вони творці космічної ери» і т. д.);

- практико-орієнтовані проекти. Результати діяльності учасників чітко визначено з самого початку, він орієнтований на соціальні інтереси учасників (документи, програма, рекомендації, проект закону). Проект потребує складання сценарію всієї діяльності його учасників із визначенням функції кожного з них. Особливо важливими є хороша організація координаційної роботи у вигляді поетапних обговорень та презентація одержаних результатів і можливих засобів їх упровадження у практику («Чи готові ми відмовитись від пластику у побуті і яким чином?», «Капілярні явища та їх значення при проведенні ремонту житлових приміщень»);

- дослідницькі проекти потребують добре обміркованої структури, визначеної мети, актуальності предмета дослідження для всіх учасників, визначення соціальної значущості, продуманості методів, у тому числі експериментальних методів обробки результатів. Вони повністю підпорядковані логіці дослідження і мають відповідну структуру: визначення мети дослідження, аргументація її актуальності, визначення методології дослідження, висунення гіпотез розв'язання проблеми і намічення шляхів її розв'язання. Мої учні працювали над такими дослідницькими проектами: «Чи є питною вода у кранах тернопольян?», «Місце полімерів у сучасному перукарському мистецтві», «Побутові відходи – екологічна проблема чи сировина для альтернативних джерел енергії?» [2, с. 14-15], [1; 2], [3].

Проектні технології посідають вагоме місце в діяльності сучасного педагога та учнів, оскільки дають змогу використовувати всі кращі ідеї традиційної та сучасної методики викладання. Навчальне проектування орієнтоване перш за все на самостійну діяльність учнів: індивідуальну, групову або колективну, яку учні виконують упродовж певного часу [1, с. 78-79], [2; 3], [4].

Література

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій /Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 176 с.
2. Методика навчання фізики у старшій школі: навч. посібник./ за редакцією В.Ф. Савченка. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 296 с.
3. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць/автори-уклад. Н.П. Наволокова, В.М. Андреева. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 117 с.

4. Фізика і астрономія. 7-11 класи: навчальні програми, методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2018/2019 н.р. / Укладач С.С. Фіцало. – Х.: Видавництво «Ранок», 2018. – 320 с.

УДК 371.048.4

Кавецький В. Є.

кандидат педагогічних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри педагогіки
і психології та інклюзивної освіти
ТОКІППО
vikkav@ukr.net

УРАХУВАННЯ НАПРЯМІВ САМОПІДГОТОВКИ ОПТАНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ В ПРОФОРІЄНТАЦІЙНІЙ РОБОТІ ПЕДАГОГІВ

Відповідно до Закону України «Про освіту», головною метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству [1]. Тож одним із найважливіших завдань, які стоять перед сучасними закладами загальної середньої освіти, є підготовка учня до свідомого вибору напрямку професійної діяльності, у якій він зможе повноцінно реалізувати свій потенціал.

Проблемою формування готовності до професійного самовизначення займалися і займаються чимало дослідників [3]. Психолого-педагогічним основам підготовки молоді до свідомого вибору професії присвятили праці Л. Йовайша, Є. Клімов, М. Захаров, Г. Костюк, В. Моляко, Є. Павлютенков, М. Пряжніков, М. Тименко, Б. Федоришин, М. Янцур та ін. Є. Борисова проаналізувала проблеми психологічного супроводу на початковій стадії оптації, В. Осадчий визначив педагогічні засади профконсультування засобами Інтернету, О. Вітківська визначила психологічні умови профсамовизначення випускників шкіл у процесі профконсультації. Г. Лещук охарактеризувала основні форми та методи профорієнтаційної діяльності соціального педагога. Г. Валеєв і А. Войтко розглянули особливості підготовки студентів педагогічних ЗВО до профорієнтаційної роботи. Водночас недостатньо дослідженою є проблема формування у вчителів налаштування проводити профорієнтаційну діяльність на засадах педагогіки партнерства, в основі якої – установка на активність самого оптанта, урахування його позиції щодо професійного самоздійснення.

Тож метою статті є зіставлення міркувань педагогічних працівників щодо особливостей процесу професійного самовизначення оптантів із самоаналізом напрямів самопідготовки учнів різних вікових категорій до вибору професії.

З метою аналізу позицій учителів щодо проблеми підготовки оптантів до вибору фаху було проведено відповідне анкетне опитування педагогічних працівників, а також дослідження особливостей розв'язання учнями